

Haloo

Mut ois ongelma.

2013
Poikien
Puhelin
0800 94 884
www.poikienpuhelin.fi
Joka arkipäivä kello 13–18 • Puhelu on maksuton.

HALOO! MULLOIS ONGELMA.
Poikien Puhelin 2013

**Poikien
Puhelin
0800 94 884**

www.poikienpuhelin.fi

Joka arkipäivä kello 13–18 • Puhelu on maksuton.

SISÄLLYS

3 POIKIEN PUHELIN LYHYESTI

4 TYÖSKENTELY POIKIEN PUHELIMESSA

Poikien kohtaaminen
Poikien huonoa huumoria?
Mitä työ vaatii tekijältään?
Puheluiden kirjaaminen
ja luokittelu

7 KIUUSAAMINEN Tukea ja asennekasvatusta

8 MIELENTERVEYS Luottamuksen saavuttaminen

10 KUUKAUDEN TOIMINTAKAUSI POIKIEN PUHELIMESSA

Tietoa pojille
...ja pojista

12 VUODEN 2013 PUHELUISTA Suosituimmat aiheet

13 POIKIEN PUHETTA Puheluiden sisältöjä kuvaavia esimerkkejä

14 POIKIEN PUHELIMEN TULEVAISUUS

Väestöliitto

Kalevankatu 16 A
PL 849, 00101 Helsinki
www.vaestoliitto.fi

Kirjoittajat: Miguel Reyes,
Jussi Pekkola, Antti Lahtinen,
Mika Lehtonen

Ulkoasu: Otto Paakkanen

Kuvat: Shutterstock

Paino: Fram
Helsinki 2014

Painos 100kpl. Raportti löytyy pdf-muodossa
nettisivulta www.poikienpuhelin.fi

POIKIEN PUHELIN LYHYESTI

Poikien Puhelin on alle 20-vuotiaalle pojille ja nuorille miehille tarkoitettu puhelinpalvelu numerossa **0800 94 884**. Puhelinpalvelu on auki arkisin klo 13–18. Poikien Puhelimeen voi soittaa täysin nimettömästi, ja puhelu on soittajalle ilmainen.

Poikien Puhelimesta poika saa keskusteluapua, tietoa ja aikuisen miehen ammatillisen mielipiteen poikien maailmaa koskevista asioista. Puhelimeen vastaa aikuinen, poikien ja nuorten miesten maailmaan perehtynyt Väestöliiton Poikien ja nuorten miesten keskuksen työntekijä. Toiminta on valtakunnallista.

Poikien Puhelin on luottamuksellinen puhelinpalvelu. Soittamisesta on yritetty tehdä mahdollisimman helppoa. Soittaja pystyy itse valitsemaan rauhallisen soittopaikan. Näin hän voi puhua aroistakin asioista, ilman että kukaan ulkopuolinen kuulisi keskustelua. Avun hakemista ja kysymysten esittämistä saattaa helpottaa, kun soittajan ei tarvitse kohdata ammattilaista

kasvokkain. Usein pojilla oman tietämättömyyden, virheiden ja osaamattomuuden esille tuomiseen liittyy häpeää ja nolostumisen tunteita. Jo pelkästään asian tai kysymyksen esittäminen saattaa olla uusi, uudenlaista osaamista vaativa asia. Puhelinpalvelussa soittaja säilyttää kasvonsa tuodessaan esiin arkojakin asioita. Soittaja pystyy myös itse säätelemään kohtaamistilannetta tai yhteyden katkaisemisella poistumaan tilanteesta milloin vain.

Poikien Puhelin on osa Väestöliiton seksuaaliterveysklinikkaa. Yhtenä perustana ja lähtökohtana toiminnalle on seksuaaliterveyden edistäminen. Seksuaaliterveyteen kuuluu eri näkökulmia, kuten terveys, hyvinvointi, ihmis- ja seksuaalioikeudet¹ sekä seksuaalinen moninaisuus. ●

POIKIEN PUHELIMELLA ON KAKSI PÄÄTARCOITUSTA:

1 Poikien ja nuorten miesten auttaminen puhelimitse

2 Poikien ja nuorten miesten elämää koskevan tiedon kerääminen ja niistä päätelmien tekeminen jalostettavaksi kasvatuksen tueksi poikien vanhemmille, kasvattajille ja päättäjille.

¹<http://www.vaestoliitto.fi/nuoret/seksi/seksuaalioikeudet/>

”Mitä seksi on ku kaikki kaverit puhuu siitä. Okei. No nyt ainakin tiedän.”

PP-soittaja

TYÖSKENTELY Poikien Puhelimessa

Kaikki Poikien Puhelimeen soittavat otetaan vastaan samalla tavalla: heitä arvostetaan, kuunnellaan ja heidän kanssaan halutaan keskustella. Poikien Puhelimeen tulevien puheluiden aiheet vaihtelevat suuresti. Aiheiden kirjo on yksi työn haasteista. Vastaajan on oltava valmis puhumaan aiheesta kuin aiheesta ja hyppäämään tunnetilasta toiseen sen mukaan mitä tilanne vaatii.

Poikien Puhelimen asiakkaiden suuri ikähaitari tuo oman haasteensa vastaamistyöhön ja poikien kohtaamiseen. Soittajien ikä huomioidaan. Tietoa ja vastauksia annetaan ikään ja kehitysvaiheeseen sopivalla tavalla. Keskustelu esimerkiksi seksistä on täysin erilainen 16-vuotiaan kuin 7-vuotiaan soittajan kanssa. Poikien Puhelimen työntekijät pitävät peruslähtökohtana *Seksuaalisuuden portaat* -mallia² keskustellessaan eri-ikäisten kanssa seksuaalisuudesta. Malli huomioi yksilöllisen ja portaittaisen kehityksen eri ikävaiheet. Kun keskustellaan pojan kanssa, täytyy selvittää, missä kehityksen vaiheessa hän on, minkä tasoista tietoa hän pystyy ottamaan vastaan, millaista tietoa hän tarvitsee ja millainen tieto ei hänelle vielä kuulu. Soittajan kehityksen taso selviää mm.

soittajan tekemien kysymysten avulla. Työntekijää auttaa tason selvittämisessä myös WHO:n Euroopan osaston laatimat *Seksuaalikasvatuksen standardit*³. Soittajalle annetaan mahdollisuus esittää jatkokysymyksiä puhelun aikana, mikäli keskustelu herättää hänessä lisää kysyttävää.

Poikien kohtaaminen

Seksuaalisuuden lisäksi Poikien Puhelimessa käsitellään paljon haastavien tunteiden, kuten pettymyksen ja aggression, kanssa pärjäämistä. Tunnetaitojen ja aggression hallinnan opetuksessa Poikien Puhelimessa tukeudutaan *Aggression portaat* -malliin⁴. Malli kuvaa vähitellen tapahtuvaa kehitystä ja taitoa oppia sietämään omia tunteitaan ja hallitsemaan aggressiotaan. Mallin mukaan Poikien

Poikien Puhelimessa pojat kertovat asioita, joista he puhuvat keskenään, miettivät itsekseen ja joita he eivät jaa tuntemilleen aikuisille.

Puhelimesta tuetaan soittajaa tekemään järkeviä valintoja, joita ei tarvitse katua jälkikäteen.

Poikien Puhelimesta pojat kertovat asioita, joista he puhuvat keskenään, miettivät itsekseen ja joita he eivät jaa tuntemilleen aikuisille. Asiat voivat olla sen laatuista, ettei soittaja voi eikä osaa puhua niistä kasvokkain aikuisen kanssa.

Poikien Puhelimeen soitetaan usein poikaporukalla. Puhelimen kaiuttimen kautta samaan puheluun voi osallistua useampikin poika. Toisinaan poikaporukka on hiljaisempaan kuulijana taustalla yhden pojan käydessä keskustelua aikuisen kanssa. Henkilökohtaisista ja vakavista asioista pojat soittavat yksin rauhallisesta paikasta.

Pojilla on nimettömässä puhelinkeskustelussa aikuisen kanssa täysin eri tilanne kuin yleensä omassa elämässään, kun he keskustelevat aikuisen kanssa. Puhelinkeskustelussa pojan ei tarvitse kohdata aikuista kasvokkain ja hänen ei tarvitse olla tekemisissä tämän kanssa myöhemmin. Pojalla on myös valta lopettaa keskustelu ja viedä sitä haluamaansa suuntaan eri tavalla kuin kasvokkain käytävissä keskusteluissa on mahdollista.

Poikien huonoa huumoria?

Soittaessaan Poikien Puhelimeen poikien on usein tapana käyttää huumoria. Puhelu voidaan aloittaa humoristisella tarinalla, joka kehittyy keskusteluksi, jossa soittaja esittää erilaisia kysymyksiä. Soittaja saa näin tietoa ja voi oppia uutta huomaamattaankin.

Poikien käyttämä huumori ja käytös eivät aina ole asiallisia. Poikien Puhelimesta poika kohdataan käytöksestä huolimatta. Huonosta käytöksestä huolimatta, jos puhelu etenee, sitä jatketaan. Jos taas soittajien käytös ei vie puhelua eteenpäin, esim. puhelussa jankataan jotain asiaa eikä varsinaista kysymystä ole, silloin puhelu katkaistaan arvostaen ja pyydetään soittamaan uudelleen sitten, kun on uutta kysyttävää. Tämä prosessi voi kestää useita tunteja, joskus jopa viikkoja. Kun aikuinen lopettaa puhelun, hän perustelee syyn aina soittajalle.

Poikien Puhelimesta keskitytään siihen, mitä soittaja kysyy. Miten hän asiansa esittää, ei estä tiedon saamista. Poikien Puhelin antaa pojille sanoja kuvata omaa tilannettaan, neuvoja ja vinkkejä, mistä apua voi saada. Samalla se opettaa pojille, että avun hakeminen kannattaa.

Poikien Puhelimesta aikuinen ammattilainen antaa asiallista, nuorta kunnioittavaa palautetta tämän puheista ja käytöksestä. Puhuessaan aikuisen kanssa Poikien Puhelimesta poika voi tuntea, että hänen tilanteestaan ollaan kiinnostuneita, häntä kuunnellaan ja ymmärretään. Näin myös luottamus auttajiin voi kasvaa. Tarpeen vaatiessa soittaja ohjataan sopivan avun piiriin.

²Seksuaalisuuden portaat. Korteniemi-Poikela E & Cacciatore R, Opetushallitus 2000.

³Seksuaalikasvatuksen standardit Euroopassa. Maailman terveysjärjestön (WHO) Euroopan aluetuimisto ja BZgA. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) 2010.

⁴Aggression portaat. Cacciatore R. Opetushallitus 2008.

Tapa kysyä ei saa olla este tiedon saannille.

Poikien Puhelimen soittajat soittavat eri puolilta maata ja heidän tilanteensa vaihtelee suuresti. Vastaajalta vaaditaan taitoa heittäytyä aiheeseen ja keskusteluun.

Mitä työ vaatii tekijältään?

Mikään koulutus ei valmista sinällään vastaajatyöhön Poikien Puhelimesta. Ammatillisesta peruskoulutuksesta sosiaali- ja/tai terveysalalta tai muusta soveltuvasta peruskoulutuksesta on hyötyä. Poikien Puhelimeen vastaamisessa perustiedot seksuaaliterveydestä ovat välttämättömiä. Nuorten kulttuurin ja poikien maailman olisi oltava edes jonkin verran tuttuja vastaajalle. Uudet työntekijät perehdytetään Poikien Puhelimen vastaamistyöhön perusteellisesti, jotta vastaamisen, keskusteluiden ja niistä kirjaamisen laatu ja yhdenmukaisuus säilyisivät.

Työn oppii lopulta parhaiten tekemällä ja vastaamistyön vain vastamalla. Alussa uusi työntekijä tarvitsee tähän tukea. Sitä tarvitaan alussa myös puheluiden kirjaamisessa. Perusasiat opittuaan uusi työntekijä pystyy vastaamaan puheluihin yksin. Poikien Puhelimesta pyritään kuitenkin siihen, että vastaaja saa tarvittaessa tukea ja apua työhönsä toiselta työntekijältä, joka ei juuri silloin ole vastaamisvuorossa.

Poikien Puhelimen soittajat soittavat eri puolilta maata ja heidän tilanteensa vaihtelee suuresti. Vastaajalta vaaditaan taitoa heittäytyä aiheeseen ja keskusteluun. Tarvitaan myös herkkyyttä kuulla sellaiset asiat, joihin on syytä tarkemmin tarttua ja esittää lisäkysymyksiä. Puheeksi ottaminen tarkentavilla kysymyksillä ja asioiden sanoittaminen pojille ovat osa vastaajan työtä. Työ edellyttää pitkäjänteisyyttä, huumorintajua ja kuuntelemisen taitoa.

Poikien Puhelimeen vastaaminen on ajoittain henkisesti kuormittavaa. On tärkeää osata huomata, milloin puhelut alkavat kuormittaa liikaa. Haastavien tai mieltä painavien puheluiden jälkeen on mahdollisuus purkaa tilanne työkalun kanssa. Laadukkaan ja säännöllisen ryhmätyöohjauksen merkitys on suuri työssä jaksamisen ja työn laadun varmistamiseksi. Työntekijöillä on myös jatkuva yksilötyöohjaus.

Puheluiden kirjaaminen ja luokittelu

Poikien Puhelimen vastaaja pyrkii kirjaamaan ylös kaiken, mitä soittaja tai soittajat sanovat puhelun aikana. Soittajan puhe kirjataan mahdollisimman sanatarkaksi. Samoin taustalta kuuluvat äänet ja vastaajan huomiot kirjataan Excel-pohjaiseen tilastointilomakkeeseen. Puheluiden kirjaaminen mahdollistaa myöhemmin palaamisen käytyyn keskusteluun. Vastaajatiimi käy puheluita läpi kirjatun aineiston avulla. Saman soittajan soittaessa uudelleen vastaajat ovat näin tietoisia aikaisemmin puhutuista aiheista.

Puhelu luokitellaan aiheiden perusteella välittömästi puhelun päätyttyä. Poikien Puhelimen tilastoinnissa on 33 eri aihealueluokitusta. Samassa puhelussa käsitellään yleensä useaa eri aihetta. Näin sama puhelu luokitellaan moneen luokkaan. Luokittelun perusteena on soittajan puhelussa esille ottamat aiheet.

Poikien Puhelimelle on kertynyt mittava aineisto luokiteltua poikien puhetta. Aineistoa käytetään Poikien Puhelimen sekä Väestöliiton muiden toimintojen tukena sekä tutkimustarkeitukseen. ●

Laadukkaan ja säännöllisen ryhmätyöohjauksen merkitys on suuri työssä jaksamisen ja työn laadun varmistamiseksi.

Kiusaaminen

Poikien Puhelimesta puhutaan päivittäin kiusaamisesta. Pojat kertovat, miten he ovat mukana uhrina, kiusaajana tai sivustaseuraajana. Poikien Puhelimesta pyydetään toimintaohjeita. Usein poika kertoo kiusaamisella olevan jokin syyn, kuten ulkonäkö tai seksuaalinen suuntautuminen. Taustalla on kysymys: Oikeuttaako jokin asia kiusaamisen?

Varsin usein soittaja ilmoittaa jo kertoneensa kiusaamisesta aikuiselle, yleensä opettajalle, mutta kiusaaminen jatkuu siitä huolimatta. Soittajien mukaan aikuisen puuttuminen tilanteeseen ei aina ole ollut riittävää tai ainakaan johtanut kiusaamisen loppumiseen.

Poikien Puhelimen soittajien mukaan kiusaamista esiintyy koulun lisäksi koulumatkalla, vapaa-ajan harrastuksissa ja internetissä eli kaikkialla, missä pojat voivat olla keskenään mahdollisesti ilman aikuisen valvontaa. Kiusaaminen on osa nuoren todellisuutta ja koulukiusaamisesta puhutaan paljon. Jos sen kohteeksi ei itse ole joutunut, tietää ainakin jonkun, jota kiusataan.

Jotkut soittajat kertovat kiusaamis-tarinoita. He haluavat kuulla aikuisen mielipiteen ja reaktion kertomukseensa. Osa soittaa porukassa ja yrittää tarinallaan huvittaa itseään ja muita. Samalla he haluavat osoittaa muille kuulijoille oman rohkeutensa haastamalla aikuisen.

Osa soittajista on itse kiusaajia. Joskus soittaja kertoo tämän suoraan. Toisinaan asian voi päätellä soittajan kertoman perusteella. Toisaalta palveluun soittaa myös ankaran kiusaamisen kohteeksi joutuneita poikia. He kerto-

vat kiusaamisen jatkuneen vuosia. Jotkut näistä soittajista ovat turvautuneet Poikien Puhelimen tukeen jo pitkään.

Poikien Puhelimesta pojille kerrotaan, että jos toinen kokee asian kiusaamisena, silloin se myös on sitä. Useinkaan pojat eivät kykene tätä heti sisäistämään ja muuttamaan käytöstään.

Tukea ja asennekasvatusta

Poikien Puhelimesta tuetaan kiusaamisen uhrin jaksamista, avun hakemista ja tilanteesta selviämistä. Kiusaajaksi itseään kuvaavan soittajan kanssa yritetään keskustella kiusaamisen syistä ja sen vaikutuksista. Keskustelussa aikuisen kanssa poika saa uusia näkökulmia tilanteeseensa. Hän ehkä itse huomaa asiassa puolia, joita ei aiemmin ole miettinyt. Puhelinpalvelussa poikia voidaan osaltaan kasvattaa antamalla tietoa, mistä kiusaamisessa on kyse ja miten se vaikuttaa sekä kiusattuun että kiusaajaan. Myös vastaajien asenne kiusaamiseen on tärkeä viesti. Kiusaamisen vähentämiseksi tai poistamiseksi puhelinpalvelussa käydyt keskustelut eivät yksin riitä. Ne kuitenkin osoittavat, että pojatkin odottavat aikuisen mielipidettä ja puuttumista asiaan. ●

Usein kiusaajat kertovat kiusaamisen olleen kevyttä pilaa tai huumoria ja hauskanpitoa. Heidän mielestään kiusattu on itsekin osallistunut hauskanpitoon.

MIELENTERVI

Poikien Puhelimen toiminnassa tavoitteena on poikien ja nuorten miesten hyvinvoinnin ja mielenterveyden edistäminen. Keskusteluissa poikien kanssa halutaan mm. tukea heidän elämän- ja aggression hallintaansa.

Samoin selvitetään ja vahvistetaan soittajan voimavaroja sekä autetaan avun hakemisessa. Soittajalle annetaan tilaisuuden tullen positiivista palautetta ja yritetään näin tukea hänen itsetuntoaan. Positiivista on, että soittaja on ottanut ensimmäisen askeleen avun hakemiseksi ja tilanteensa selvittämiseksi. Yhdessä soittajan kanssa etsitään asioita, jotka ovat hänellä hyvin. Soittajaa ei myöskään leimata kelvottomaksi, vaikka hän olisi tehnyt huonoja valintoja. Soittajalle selitetään ja sanoitetaan hänen käytöstään ja sen seurauksia. Temperamenttinsa kanssa pulassa oleville soittajille

kerrotaan keinoja pärjätä tunteidensa kanssa. Yhdessä koetetaan löytää hänelle sopivia toimintamalleja haastavissa tilanteissa. Poikien Puhelin ei ole kuitenkaan terapiapalvelu.

Nuorille suunnattujen mielenterveyspalveluiden saatavuus vaihtelee suuresti eri puolilla maata. Vaikka saatavuus olisikin hyvä, saattaa poikien olla mahdotonta, esim. pienellä paikkakunnalla, mennä hakemaan apua ja näin osoittaa haavoittuvuutensa. Poikien Puhelimen vahvuutena ovat valtakunnallisuus, nimettömyys ja maksuttomuus. Paikkakunnasta riippumatta pojat tarvitsevat tukea ja ohjausta. Nuoren on usein vaikea

Soitto Poikien Puhelimeen voi auttaa kestävästi avun saamisen odotusta ja epätietoisuutta siitä.

löytää tahoa, jonka puoleen kääntyisi, kun olo on hankala. Hän ei välttämättä itse osaa arvioida, mikä ongelma on ja minkälaista apua hän voisi tarvita. Nuoruuteen kuuluu myös tarve saada ratkaisu ongelmaan välittömästi ja tietynlainen maltn puute. Avun saaminen ei kuitenkaan onnistu aina heti. Soitto Poikien Puhelimeen voi auttaa kestävämpään avun saamisen odotusta ja epätietoisuutta siitä.

Luottamuksen saavuttaminen

Poikien Puhelimeen soittamisessa ei ole leimautumisen pelkoa, sillä nuori voi soittaa nimettömänä ja omassa rauhassa kenenkään tietämättä. Poikien Puhelimesta voi käsitellä aihetta kuin aihetta. Tämä saattaa alentaa kynnystä soittaa, sillä palvelu ei ole leimautunut minkään tietyn aihealueen käsittelyyn. Poikien Puhelin tukee nuorta avun etsimisessä, jaksamisessa ja asioiden käsittelyssä. Toisaalta aikuisen ammattilaisen kanssa käydyn puhelinkeskustelun jälkeen nuori ehkä huomaa, ettei asia ollutkaan niin ylitsempääsemätön kuin miltä hänestä aiemmin oli tuntunut. Ongelman läpikäynti ja sanoittaminen helpottavat

mahdollisen lisäavun hakemista ja asian käsittelyä.

Osalla soittajista on jo yhteys mielenterveyspalveluihin ja he hakevat lisätukea Poikien Puhelimesta. Jotkut soittajat ovat kertoneet itsetuhoisuudesta. Jotkut taas kertovat vahingoittaneensa itseään fyysisesti. Joillakin soittajilla on päihdeongelmia. Heillä on kertomansa mukaan usein myös masennusta ja paniikkikohtauksia. Tämän tyyppisten, selkeästi kriisi- ja tukipuheluiden soittajat ovat vanhempia Poikien Puhelimeen soittavia nuoria. Näissä puheluissa ahdistuneisuus ja masennus ovat yksi nuorten esille nostama asia.

Soittaja ei välttämättä itse tuo esiin mielenterveysongelmiaan. Hänen puheissaan voi kuitenkin kuulla pahaa oloa ja oireilua. Näille soittajille Poikien Puhelin tarjoaa mahdollisuuden purkaa pahaa oloa. Usein puhutaan pitkään asian vierestä, ennen kuin soittaja uskaltaa kertoa, mikä häntä ahdistaa ja mietityttää, ehkä jopa vaivaa. Luottamus voitetaan usein vasta monen puhelun jälkeen. Jotkut soittajat ovat soittaneet jo usean kuukauden ajan. Heidän ongelmistaan Poikien Puhelimen vastaajilla on selkeä kuva. Puhelimitse käyty keskustelu ongelmista voi madaltaa kynnystä ottaa yhteyttä oman paikkakunnan mielenterveyspalveluihin. Soittajan kanssa voidaan selvittää sopiva taho, johon hän voi hakeutua. Samoin tuetaan soittajaa avun hakemisessa selvittämällä, mitä apua hakiessa tapahtuu ja mitä se soittajalle tarkoittaa.

Puhelinauttamisella on rajoitteensa. Ei voi kuitenkaan kiistää sen merkitystä hädän hetkellä. Kriisin keskellä jokainen toivoo saavansa ongelmiinsa heti edes jonkun vastauksen. Se että voi näppäillä ilmaisen numeron ja keskustella heti ammattilaisen kanssa, voi auttaa jaksamaan. Poikien Puhelin voi olla ratkaisevassa roolissa pojalla, joka ei osaa, uskalla tai tiedä, kenelle lähtisi puhumaan mieltään askarruttavista asioista. ●

Luottamus voitetaan usein vasta monen puhelun jälkeen. Jotkut soittajat ovat soittaneet jo usean kuukauden ajan.

6. TOIMINTAKAUSI Poikien Puhelimessa

Kokonaisuudessaan vuosi 2013 oli Poikien Puhelimessa hyvin rikkonainen. Vaikka vastoinkäymisiä ja haasteita oli monenlaisia, toimintavuoden aikana oli myös paljon positiivisia asioita. Motivaatio edetä suunnitelmien mukaan löytyi helposti soittajien puhelimessa esille tuomista asioista.

Vuoden 2013 rahoitus oli aluksi epävarmaa. Rahoitus kuitenkin saatiin ja toiminta pystyi jatkumaan. Yhden työntekijän aloittaessa opintovapaansa syntyi työntekijävajaus. Näin Poikien Puhelin palveli alkuvuodesta vain kolmena päivänä viikossa, maanantaisin, tiistaisin ja torstaisin.

Keväällä Poikien Puhelimen rahoituksen selkiytyttyä palkattiin kaksi uutta työntekijää. Yksi työsuhde on vakituinen ja toinen opintovapaan sijaisuus. Uudet työntekijät aloittivat huhtikuun lopulla. Heidän perehdytyksensä ja kouluttamisensa vastaamistyöhön vaati, kuten aina, runsaasti aikaa ja ohjausta. Perehdytys jatkuikin kesän ylitse.

Kesällä 2013 Poikien Puhelin oli tauolla koululaisten kesäloman ajan. Elokuusta lähtien aukioloa laajennettiin maanantaista torstaihin. Uusien vastaajien kouluttaminen ja sisäänajo vastaamistyöhön oli tällöin tehty.

Poikien Puhelimen vuoden 2012 raportti sai näkyvyyttä mediassa. Sen julkistamisen yhteyteen haluttiin nostaa yleiseksi keskustelun aiheeksi pornon vaikutus lapsiin. Asiasta käytiinkin keskustelua eri medioissa. Kuusi lehteä teki asiasta jutun. Myös Ylen Aamu-TV keskusteli aiheesta ja kutsui Poikien ja nuorten miesten keskuksen edustajan mukaan ohjelmaan.

Tietoa pojille

Poikien Puhelimen markkinointiaineistoa lähetettiin syksyn 2013 aikana peruskouluihin. Markkinoinnissa keskityttiin erityisesti paikkakuntiin, joista puheluita tuli edellisvuonna vähemmän. On tärkeää kertoa puhelinpalvelusta pojille, jotka siitä eivät ole kuulleet. Koulut ja terveydenhuollon ammattilaiset tekevät tärkeää yhteistyötä Poikien Puhelimesta tiedottamisessa pojille ja nuorille miehille.

Vuonna 2013 keskityttiin myös Poikien Puhelimen henkilökunnan lisäkoulutukseen. Palvelun vastaa-

On tärkeää kertoa puhelinpalvelusta pojille, jotka siitä eivät ole kuulleet.

jat hakevat jatkuvasti lisätietoa ja koulutusta vastaamistyön tueksi esimerkiksi osallistamalla koulutuspäiviin ja seminaareihin. Työntekijät kouluttautuvat vastaamistyölle oleellisista aiheista. Syksystä 2013 alkaen Poikien Puhelimen työntekijöitä osallistui seksuaaliterapeuttisiin ja seksuaaliterapeuttiopintoihin työnsä ohella. Nämä koulutukset ovat puolituntia vuotta kestäviä prosessikoulutuksia.

...ja pojista

Poikien Puhelin hankkii puheluissa poikien kanssa valtavan määrän tietoa poikien elämästä. Tätä tietoa on tarkoitus käyttää hyväksi kehitettäessä pojille erilaisia seksuaaliterveyteen liittyviä tiedonlähteitä ja palveluita. Poikien Puhelimesta saatua tietoa pojista ja heidän maailmastaan hyödynnettiin Väestöliiton *PoikaS*-hankkeessa. *PoikaS*-hanke tuotti vuonna 2013 uudistusehdotuksia ja aineistoa

poikien seksuaalikasvatukseen Suomessa. Hankkeen yksi tuotoksia oli pojille suunnattu Superori-peli, jonka tarkoituksena on tarjota tietoa seksuaalisuudesta pojille pelaamisen ja huumorin avulla.

Vuoden 2013 syksyllä aloitettiin Tampereen yliopistolla pro gradu -tutkielman tekeminen Poikien Puhelimen keräämän aineiston pohjalta. Pro gradu -tutkielmassa on tarkoitus tutkia poikien kertomia perhehuolia. Tutkielma valmistunee kevään 2014 aikana.

Poikien Puhelimen työntekijät olivat mukana *Outo homo menee kouluun* -esityksen valmistamisessa. Esitys on taiteilija **Juuso Kekkonen** esittämä omaelämäkerrallinen monologi nuoren kehityksestä aikuisuuteen. Esityksen teemoja ovat mm. seksuaalisuuden kehittyminen, parisuhteiden erilaisuus, seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus, pettymysten käsitäminen ja koulukiusaaminen. ●

**Poikien Puhelin hankkii
puheluissa poikien
kanssa valtavan määrän
tietoa poikien elämästä.**

VUODEN 2013 puheluista

VUODEN 2013 PUHELUIDEN AIHEET

■ Yleistä seksitietoa.....	917
■ Ovatko sukupuoli-elimet ok.....	879
■ Harrasteet, yleistieto....	866
■ Perhe	596
■ Seurustelu	577
■ Kaverit	566
■ Koulunkäynti, opiskelu	538
■ Keho ja kasvaminen.....	467
■ Itsetyydytys	432
■ Seksuaalinen suuntautuminen	415
■ Kiusaaminen.....	413
■ Ehkäisy.....	365
■ Moraali, arvot, asenteet, filosofia	350
■ Esileikki, rakastelu, yhdyntä	306
■ Päihteet.....	296
■ Rikokset, rikollisuus.....	263
■ Porno	236
■ Väkivalta, aggressiivisuus.....	226
■ Seksuaalinen hyväksikäyttö.....	184
■ Tunteet.....	184

SOITTAJAT 2013

Poikia	89 %
Tyttöjä	8 %
Ei tietoa.....	3 %

Vuoden 2013 aikana Poikien Puhelimesta vastattiin 8 483 puheluun. Soittoyrityksiä oli 30 759, joten Poikien Puhelimen vastaamisprosentti oli 27,6 prosenttia. Edellisenä toimintavuonna yrityksiä oli 53 128 ja vastattuja puheluita 9 955. Vastausprosentti oli 18,7 prosenttia. Syynä laskuun vuonna 2013 oli resurssien vuoksi tietoisesti vähennetty markkinointi.

Vuonna 2013 Poikien Puhelimeen soittaneiden poikien oman ilmoituksen perusteella he olivat keskimäärin 13,5-vuotiaita. Poikia oli 89 prosenttia ja tyttöjä kahdeksan prosenttia. Aina soittajan sukupuoli ei käynyt ilmi.

Suosituimmat aiheet

Poikien Puhelimesta käytiin vuonna 2013 eniten seksuaalisuuteen liittyviä keskusteluja. Suurin osa puheluista luokiteltiin yleistä seksitietoa – kategoriaan. Toiseksi eniten poikia mietityttivät omiin sukupuolielimiin liittyvät asiat. Suurin osa soittajista oli murrosikäisiä, jolloin omat sukupuolielimet sekä seksi ja seksuaalisuus kiinnostavat. Poikien Puhelimesta puhuttiin kolmanneksi eniten harrastuksista sekä yleistietoon liittyvistä asioista.

Sosiaaliset suhteet olivat usein puheenaiheena poikien puheissa. Perheestä ja seurustelusta sekä kaverista pojat puhuivat vuonna 2013 use-

asti. Pojat kertoivat heitä ympäröivästä todellisuudesta ja siihen kuuluvista henkilöistä ja tapahtumista. ●

HAASTE LUKIJALLE: Esimerkkejä puheluista

Tällä kertaa Poikien Puhelimen raportin kirjoittajat haluavat heittää haasteen raportin lukijoille: Emme analysoi puheluiden aiheita raportissa, vaan annamme lukijan muodostaa niistä oma mielipiteensä. Samalla haastamme lukijan miettimään, mitä poikien kysymyksille ja heidän tavalleen kysyä ja tuoda asioita esille pitäisi tehdä. Onko mahdollista muuttaa asioita ja tapoja poikien elämässä vai onko aikuisen mahdollista suhtautua poikiin ja heidän ominaisuuksiinsa jollain toisella tavalla? Poikien Puhelin toivoo asiasta keskustelua Poikien Puhelimen Facebook-sivulla.

■ ■ Mä nään sut. Mä nään sut. Ootsie siellä. Ootko siellä. Kysymys. Minkä ikäinen oot. Suunniilleen. Miks. Mä nään sut.

■ ■ Moi mikä on seksi? Miten se tapahtuu? Mikä se on? Mitä siinä on? Mitä siinä tehdään? On olemassa kimppekivaa? Ni mitä se on, se on fantasiaa? Eikö oo samanlaista ollenkaan ku oikeesti se porno vai?

■ ■ Moi. Nii mua haukutaan koulussa homoksi. Mä oon oikeesti homo. Miten siitä pääsee eroon? Mä oon 11. Mut mä tykkään pojista. Mä häpeen sitä. Se on niin noloa. En oo puhunu opettajille. Oota hetki, mun pitää mennä moikkaa.

■ ■ Tota noin niin miten tän nyt aloittais. Tuntuu vaan et oon ennen ollu erittäin rauhallinen ihminen. Nyt sitten jotenkin, en tiä mistä johtuu, noin vuoden seurustellut ja se herättää suuren aggression tunteen. Tyttöystävä tuntuis joskus loukkaantuvan, vaikka se ei johtuis minusta niin syyllistäni itteäni ja se aiheuttaa aggressiota ja oon alkanu heittelemään tavaroita ja lyömään pöytään.

■ ■ Voiko märät unet olla vaarallista? Entä masturbointi. Jos äiti koskee pyykkiin ja siinä on alushousut ja sit sillä äidillä on haava voiko se saada aidsin?

■ ■ No jos kerron opettajille ni yllyttääkö se niitä kiusaamaan lisää, enemmän?

■ ■ Moi mul on sellanen ongelma koulussa. Kaveri kuvaa mua koulussa. Viime keväänä koulussa puhuttiin siitä. Välillä se rauhoittu mut se on taas alkanu. Ei onneks mee mihinkään. Se on muokannu niitä. Se nauraa kaverinsa kanssa. Siitä on kyllä puhuttu. Mun ja sen vanhemmat on puhunu niistä. Sen äiti oli sanonu et ottaa kännyn pois. Koulussa on enimmäkseen kuvannu. Joo mut tuntuu ettei jaksu. Mut ehkä se on sitten vaan taas jaksettava asia nostaa esille

■ ■ Niin miks mun penis ei kasva? Miten mä saan naisia? Ei oo ketään katottuna. Ei mulla muuta heippa.

■ ■ Pekka päivää. Just ajattelin tehdä itsemurhan ja oon täällä katolla. Täällä tuulee. Mitä mä teen? Okei tää on huumoria. Sori ei soitella tällasia enää. Okei sori nyt kuitenkin moi.

■ ■ Mitä voin tehdä kun olen pannu 12-vuotiaana ja nyt tyttö on raskaana? Miten voi munan saada metriseksi viikossa?

■ ■ Kiusataan muita koska se on hauskaa.

■ ■ No moi missä on lähin vessa? Häh. Oon koululla. Oon kylällä kavereiden kanssa. Missä on lähin vessa? Joo ei sit muuta. Moi moi.

**POIKIEN
PUHELIMEN
SOITTAJA**

■ ■ Haloo. Joo vedäppä käteen. Vitun pelle. Vedä kätees älä lopeta puheluu vitun homo.

■ ■ Haloo. Tota. Et ikinä arvaa minkävärinen paita mulla on. No okei. Mulla nuha. On kakkahätä.

■ ■ Älä ny äijä viitti, enkai mä ny lääkäriin meee, sehän puristelis mun pusseja!

■ ■ Mitä pitäis tehdä kun mun esinahka punottaa? Vitun homo olisit menny amitsuun etkä johonkin vitun lukioon ja tollasiin hinttien töihin. Vittu sä oot luuseri, koko Suomi nauraa sulle. Vittu hyppää junan alle saatanan hinttari. Paljon sä saat palkkaa noista homon hommista?

■ ■ Mikä on orgasmi? Mitä se siemeneste on? Okei. Olis toinen kysymys. Miksi ihminen työntää munaa toisen perseeseen? Onko pakko olla kondomi? Okei. Mitä tapahtuu ku lapsi kehittyy? Mahassa. Niin. Mikä on emätin? Pillu. Mikä on vagina? Mitä tarkoittaa ku tunkee suuhun? En mä tiedä. Munan. Niin. Mutta entä jos kortsua käyttää tuleeko lapsia? Mitä homoseksissä tapahtuu? Miten tyttö ja tyttö panee? Saksioite lesboseksissä? Mä kuulin koulussa, yksi tyyppi sano. Okei moikka mun pitää mennä.

POIKIEN PUHELIMEN tulevaisuus

Myötätuntoiselle kuulijalle ja keskustelukumppanille on jatkuvasti yhä enemmän tarvetta.

Meneillään oleva, Poikien Puhelimen seitsemäs toimintakausi on ensimmäinen, jolloin rahoituksen hankkimisesta ja sen epävarmuudesta ei tarvitse kantaa huolta. Raha-automaattiyhdistyksen A-avustuksella toiminta jatkuu ainakin seuraavat kolme vuotta, vuoden 2016 loppuun.

Henkilökunnan jaksamiseen on voitu kiinnittää entistä paremmin huomiota ja työnjakoa kehitetään edelleen. Toiminnasta, eli puheluista poikien kanssa, saatujen tietojen huomioon ottaminen ja analysointi sekä niistä tiedottaminen on saatu hyvään vauhtiin. Tiedotustilaisuuksia järjestetään vuoden aikana tarpeen mukaan, ainakin yksi tai kaksi.

Poikien maailmoiden vanhat, jatkuvat kiinnostuksen kohteet sekä mm. teknologian ja monikansallistumisen mukanaan tuomat haasteet aiheuttavat kasvaville ja kehittyville nuorille

miehille paineita ja tilanteita, joissa on osoitettava nopeasti oma pärjääminen. Myötätuntoiselle kuulijalle ja keskustelukumppanille on jatkuvasti yhä enemmän tarvetta. Tätä tarvetta Poikien Puhelin haluaa täyttää. Näin saadaan tietoa varsin nopeasti siitä, mitä pojille juuri nyt kuuluu. Sekä Väestöliiton sisällä että muualla yhteiskunnassa voidaan tämän tiedon pohjalta toimia nopeastikin ja nostaa esille asioita syrjäytymisen ja mielen-terveysongelmien ehkäisemiseksi. Poikien Puhelimen näköalapaikka auttaa myös tasa-arvon lisäämisessä yhteiskunnassa. ●

VÄESTÖLIITON palveluita ja julkaisuja

NUORTEN SEKSUAALITERVEYDEN OSAAMISKESKUS OK

■ edistää nuorten seksuaaliterveyttä ja kehittää seksuaalikasvatusta.

Ajanvaraus vastaanotoille:

09 2280 5267 ma-pe 8.30–15.30

Käyntiosoite: Kalevankatu 16 A, 2. krs
00100 Helsinki,

toimisto puh. (09) 2280 5264

Nuorten netti:

www.vaestoliitto.fi/nuoret/

Seksuaaliterveysneuvontaa:

puhelinpalvelu 040 167 9005

ma-ke 13–15

Verkkosivut ammattilaisille:

www.vaestoliitto.fi/seksuaalisuus/tietoa-seksuaalisuudesta/ammattilaiset/

Koulutusta: tee pyyntö netissä tai ota yhteyttä: [seksuaaliterveys\(at\)vaestoliitto.fi](mailto:seksuaaliterveys(at)vaestoliitto.fi)

POIKIEN JA NUORTEN MIESTEN KESKUS

■ Poikien ja nuorten miesten keskus (ent. Miehen Aika) on Raha-automaattiyhdistyksen tukema moniammatillinen palvelu pojille ja nuorille miehille, sekä heidän kanssaan toimiville ammattilaisille, vanhemmille ja asiasta kiinnostuneille. Keskus pyrkii parantamaan poikien ja nuorten miesten seksuaaliterveyttä, antamaan heille tukea mieheksi kasvamisessa sekä keräämään ja tuottamaan yhteiskunnan käyttöön tietoa pojista ja nuorista miehistä.

VARUSMIESTEN TUKIPUHELIN:

■ Varusmiehille suunnattu, soittajalle maksuton ja anonymi puhelinpalvelu, joka tarjoaa keskustelutukea kutsuntoihin osallistuville, varusmiespalvelusta suorittaville sekä heidän omaisilleen numerossa 0800 180 362. Palvelu on auki arki-iltaisoin klo 18–20.

MITÄ POJAT TODELLA HALUAVAT TIETÄÄ SEKSISTÄ

Väestöliiton Tehoa poikien seksuaaliopetukseen (PoikaS) -hankkeessa on

tutkittu, mistä seurustelu- ja seksuaaliasioista ja millä tavoilla yläasteikäiset pojat kaipaavat lisätietoa. Erityisesti on haluttu selvittää, mitkä seksuaaliasiat heitä ovat erityisesti askarruttaneet. Tietoja on kerätty *Mitä pojat todella haluavat tietää seksistä* -julkaisuun. Lisäksi pojat arvioivat siinä saamaansa seksuaaliopetusta.

Osmo Kontula (toim.). Väestöntutkimuslaitoksen julkaisusarja D 55/2012.

Tilaukset www.vaestoliitto.fi/nettikauppa.

Hinta 26 euroa + toimituskulut.

POIKANÄKÖKULMA SEKSUAALI- OPETUKSEEN

Poikanäkökulma seksuaaliopetukseen -kasvattajan opas selvittää, mitä pojat haluaisivat kuulla

seksuaaliopetuksessa. Opas tarjoaa kasvattajille vinkkejä esimerkiksi siihen, miten luodaan turvallinen opetustilanne tai kuinka voi hyödyntää kuvia, nettiä ja erilaisia pelejä seksuaaliopetuksessa.

Miila Halonen, Miguel Reyes ja Osmo Kontula.

Tilaukset www.vaestoliitto.fi/nettikauppa. Hinta 12 euroa + toimituskulut. Opasta saa maksutta pdf-muodossa: www.vaestoliitto.fi/tieto_ja_tutkimus/vaestontutkimuslaitos/

SUPERORI

SINUSTAKO SUPERORI?

Seksuaaliterveystietoa nuorten ehdoilla

■ Superori-pelillä nuoret voivat testata tietojaan seksistä ja muista heitä kiinnostavista asioista. Peli toimii niin verkossa kuin mobiilissa. Sitä voi pelata sekä suomen-, ruotsin- että englanninkielellä.

Superori on Väestöliiton asiantuntijoiden suunnittelema peli, joka vastaa nimenomaan yläkouluikäisten poikien tiedon tarpeeseen. Superori-peli on kehitetty Väestöliiton PoikaS-hankkeessa.

www.superori.fi

POIKIEN PUHELIN 0800 94 884

www.poikienpuhelin.fi

Poikien Puhelin kiittää:

Kiitokset Raha-automaattiyhdistykselle ja kaikille yhteistyökumppaneille sekä pojille, jotka Poikien Puhelimeen ovat soittaneet.

POIKIEN PUHELIN TARJOAA LISÄKSI:

■ Luentoja ammattilaisille ja nuorille seksuaalisuudesta sekä aggressiokasvusta.

■ Poikien Puhelimen kortteja voi tilata jaettavaksi.

■ Poikien Puhelimella on omat Internet-sivut, www.poikienpuhelin.fi. Poikien Puhelin on myös Facebookissa.

LAHJOITA POIKIEN PUHELIMEEN.

Poikien Puhelinta voi tukea lahjoituksella Väestöliiton nettisivuilla www.vaestoliitto.fi
--> Tue työtämme tai suoraan tilille:

NORDEA FI71 1572 3000 378 182

BIC:NDEAFIHH

VIITTEEKSI: 11112

Rahankeräyslupa: Luvan saaja: Väestöliitto ry (y-tunnus 0202602-8).
Rahankeräyslupa Suomessa (poikkeuksena Ahvenanmaa): POHADno
2020/2012/3517. Luvan myöntäjä Poliisihallituksen Arpajaishallinto.
Keräysaika: 1.1.2013 - 31.12.2014

LISÄTIETOJA PALVELUSTA:

Mika Lehtonen, Väestöliiton poikien ja nuorten miesten keskuksen päällikkö
050 302 5778, mika.lehtonen@vaestoliitto.fi

Miguel Reyes, palvelukehittäjä
040 163 1957, miguel.reyes@vaestoliitto.fi

Väestöliitto

